

Sygn. akt I ACa 899/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Beata Byszewska (spr.)

Sędziowie: SA Katarzyna Polańska - Farion

SO (del.) Zuzanna Adamczyk

Protokolant: sekretarz sądowy Marta Puskarska

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. D. (1)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o odszkodowanie, rentę i ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 listopada 2014 r., sygn. akt XXIV C 1770/06

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo, tj. w punkcie ósmym w ten sposób, że zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) dalszą kwotę 100 000 zł (sto tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 17 marca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) kwotę 1134 zł (tysiąc sto trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Warszawie od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 1880,13 zł (tysiąc osiemset osiemdziesiąt złotych trzysta osiem groszy) oraz od J. D. (1) z zasądzonych na jego rzecz roszczenia kwotę 7072,87 zł (siedem tysięcy siedemdziesiąt dwa złote osiemdziesiąt siedem groszy) tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.

Zuzanna Adamczyk Beata Byszewska Katarzyna Polańska - Farion

Sygn. akt I ACa 899/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 września 2004 roku skierowanym przeciwko (...) Sp. z o.o. J. D. (1) wniósł o: 1) ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku, jakiemu uległ w dniu 25 września 2001 roku na peronie (...) (...) dworca PKP, 2) zasądzenie na rzecz powoda kwoty 700.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę moralną, cierpienia oraz trwałe następstwa odniesionych obrażeń wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 13 kwietnia 2004 roku, tj. 31 dnia od zgłoszenia roszczenia, do dnia zapłaty, 3) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 132.787,80 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów leczenia od dnia wypadku do dnia 29 lutego 2004 roku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 kwietnia 2004 roku do dnia zapłaty, 4) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 4.201,10 zł tytułem utraconych zarobków w okresie od dnia wypadku do dnia 22 czerwca 2002 roku, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 kwietnia 2004 roku do dnia zapłaty, 5) zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda miesięcznej renty wyrównawczej w wysokości 1.883,31zł za okres od dnia 22 czerwca 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku, a od 1 stycznia 2003 roku do chwili obecnej po 1.456,26 zł miesięcznie, wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w spełnieniu świadczenia liczonymi od dnia 13 kwietnia 2004 roku do dnia zapłaty, 6) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda miesięcznej renty na zwiększone potrzeby w wysokości 1.000,00 zł od dnia 1 marca 2004 roku, przy uwzględnieniu, że powyższa renta nie pokrywa kosztów zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego, 7) zobowiązanie (...) do każdorazowego zwrotu kosztów ponoszonych przez powoda na zakup niezbędnego sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego po przedłożeniu rachunków zakupu, 8) orzeczenie o finansowej odpowiedzialności (...) wobec powoda za zdrowotne skutki wypadku na przyszłość oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania.

Powód łączył dochodzone roszczenia z wypadkiem, jakiego doznał w dniu 25 września 2001 roku na peronie II dworca PKP w R., podróżując z R. do W. do pracy.

W odpowiedzi na pozew z dnia 28 lutego 2005 roku pozwany – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. – wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany podniósł, że wypadek nastąpił z wyłącznej winy poszkodowanego. Odpowiedzialność pozwanego jest wyłączona na podstawie art. 435 § 1 k.c. Pozwany zakwestionował także wysokość zgłoszonych przez powoda roszczeń, wskazując, że jest ona ustalona dowolnie i nie wykazano, aby stanowiła równowartość poniesionych strat. Z kolei żądana pozwem z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę moralną kwota, w ocenie pozwanego jest nieproporcjonalnie wysoka w porównaniu do kwot przyjętych w orzecznictwie sądowym w przypadku podobnych obrażeń i strat. Pozwany ponadto zgłosił zarzut przedawnienia roszczenia zaznaczając, że wypadek miał miejsce w 2001 roku i wtedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia, a roszczenia zostały zgłoszone w 2005 roku, zatem upłynął 3-letni termin przedawnienia.

Pismem z dnia 21 maja 2005 roku powód cofnął roszczenia zawarte w punktach 1 i 7 pozwu oraz zmodyfikował roszczenia zawarte w punktach 5 i 6.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2005 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo z uwagi na przedawnienie roszczenia powoda. Wyrokiem z dnia 17 lutego 2006 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie na skutek apelacji powoda uchylił zaskarżony wyrok z dnia 13 czerwca 2005 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za instancję odwoławczą. Sąd Apelacyjny wskazał, że roszczenia dochodzone w niniejszej sprawie nie uległy przedawnieniu, ponieważ wiedzę o osobie obowiązanej do naprawienia szkody powód uzyskał najwcześniej w dniu 29 marca 2004 r.

Wyrokiem wstępnym z dnia 22 lutego 2011 roku Sąd Okręgowy ustalił, że (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. ponosi odpowiedzialność za szkody poniesione przez J. D. (1) na skutek wypadku, który miał miejsce dnia 25 września 2001 roku na stacji PKP w R.. Wyrok ten, na skutek oddalenia apelacji pozwanego, stał się prawomocny z dniem 16 marca 2012 roku.

Pismem z dnia 5 marca 2013 roku powód rozszerzył powództwo, wnosząc o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 74.841,58 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 marca 2013 roku do dnia zapłaty z tytułu dodatkowych kosztów leczenia poniesionych przez powoda na zakup oraz naprawę sprzętu ortopedycznego, a

ponadto opłacenie pełnopłatnego turnusu rehabilitacyjnego w sanatorium. Na wskazaną sumę złożyły się następujące pozycje: kwota 302,00 zł tytułem kosztu zakupu siedziska wannowego, kwota 69,20 zł tytułem kosztów zakupu kul łokciowych, kwota 38.000,00 zł tytułem zakupu protezy ostatecznej, kwota 43,00 zł tytułem zakupu poduszki ortopedycznej, kwota 7.957,38 zł tytułem kosztu dostosowania samochodu, kwota 13.200,00 zł tytułem kosztów naprawy protezy, kwota 680,00 zł tytułem zakupu poduszki przeciwodrażniającej, kwota 10.500,00 zł tytułem zakupu wózka inwalidzkiego oraz kwota 4.090,00 zł tytułem kosztów turnusu rehabilitacyjnego. Powód wskazał, że poniósł wszystkie koszty zakupu powyższego sprzętu, ponadto były to koszty jednorazowe, niepowtarzające się cyklicznie i dlatego nie były uwzględnione przy wyliczaniu renty na zwiększone potrzeby.

Powód pismem z dnia 18 marca 2013 roku ostatecznie sprecyzował żądania pozwu, wskazując że na żądane odszkodowanie w wysokości 132.787,80 zł złożyły się następujące kwoty: 1) 104.599,80 zł tytułem poniesionych przez powoda wydatków na leczenie, rehabilitację i zakup sprzętu ortopedycznego w 2002, 2003 i styczniu 2004 roku; 2) 16.422,00 zł tytułem ekwiwalentu za opiekę, na którą to kwotę złożyła się kwota 600,00 zł tytułem opieki sprawowanej nad powodem przez członków rodziny przez okres 60 dni w trakcie pobytu w szpitalu w R. (60 x 10,00 zł), kwota 10.800,00 zł z tytułu opieki sprawowanej nad powodem w domu, w okresie od dnia 1 sierpnia 2002 roku do dnia 28 kwietnia 2003 roku (9 miesięcy = 270 dni; 270 dni x 5 godzin x 8,00 zł), kwota 3.360,00 zł tytułem kosztów opieki sprawowanej nad powodem w domu w okresie od dnia 11 czerwca 2003 roku do dnia 16 stycznia 2004 roku (7 miesięcy = 210 dni; 210 dni x 2 godziny x 8,00 zł), kwota 1.350,00 zł z tytułu poniesionych kosztów pomocy w utrzymaniu czystości w miesiącu wrześniu 2003 roku, świadczonej 2 razy w tygodniu, wycenionej na 300,00 zł miesięcznie za 8 wizyt w miesiącu (300,00 zł x 4,5 miesiąca) oraz kwota 312,00 zł z tytułu przebywania powoda w domu w okresie od dnia 18 lutego 2004 roku do dnia 29 lutego 2004 roku (12 dni x 16,00 zł + pomoc w sprzątnięciu 3 x 40,00 zł); 3) kwota 1.506,00 zł tytułem wydatków poniesionych przez powoda w trakcie jego pobytu w szpitalu w R., na którą to kwotę złożył się koszt zakupu pampersów – 495,00 zł, koszt zakupu materaca przeciwodrażniającego - 300,00 zł, koszt dojazdów rodziny do szpitala – 200,00 zł, koszt zakupu środków przeciwdrobnoustrojowych, balsamów do pielęgnacji skóry chorych, maści na gojenie ran, chusteczek nawilżonych – 500,00 zł; 4) kwota 600,00 zł tytułem przejazdów powoda samochodem prywatnym; 5) kwota 9.300,00 zł tytułem przyjazdów rodziny do K. w celu odwiedzenia powoda oraz 6) kwota 360,00 zł tytułem innych wydatków, takich jak zakup rękawiczek z usztywnionym nadgarstkiem (9 par x 40,00 zł/sztuka).

Jednocześnie powód wyjaśnił, że na żądaną rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 1.000,00 zł miesięcznie składają się: koszty pomocy i opieki osób trzecich w wymiarze 2 godzin dziennie przy stawce za jedną godzinę wynoszącą 8,00 zł, koszty pomocy w utrzymaniu czystości w mieszkaniu, w wymiarze dwa razy w tygodniu po dwie godziny dziennie, koszty pomocy przy spacerach powoda w wymiarze trzy razy w tygodniu, po około 3 godziny, koszty zakupu rękawiczek do jazdy na wózku, środków pielęgnacji kikutów nóg, środków przeciwbólowych oraz drobnego sprzętu do ćwiczeń typu ciężarki czy gumy do rozciągania.

Ponadto powód rozszerzył roszczenie z tytułu renty wyrównawczej, podając, że jako podstawę jej obliczenia przyjął dane uzyskane od swojego byłego pracodawcy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., z których wynika, że obecnie zarobki powoda kształtowałyby się na poziomie pomiędzy 5.501,86 zł a 7.312,48 zł netto, co daje średnią w wysokości 6.407,17 zł. Powód wyjaśnił, że gdyby nie uległ wypadkowi i kontynuował pracę w w/w firmie, jego zarobki wzrastałyby średnio o 8% w skali roku. Wychodząc z tych założeń, powód wniósł o zasądzenie od pozwanego z tytułu renty wyrównawczej: za okres od dnia 22 czerwca do 30 czerwca 2002 roku kwoty 564,99 zł netto, za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 lipca 2002 roku kwoty 1.401,80 zł netto, za okres od dnia 1 sierpnia do dnia 31 grudnia 2002 roku kwot miesięcznych po 1.747,17 zł, za okres od dnia 1 stycznia do dnia 28 lutego 2003 roku kwot miesięcznych po 2.159,50 zł, za okres od dnia 1 marca do dnia 31 października 2003 roku kwot miesięcznych po 2.128,88 zł, za okres od dnia 1 listopada do dnia 31 grudnia 2003 roku kwot miesięcznych po 1.309,81 zł, za okres od dnia 1 stycznia do dnia 28 lutego 2004 rok kwot miesięcznych po 1.557,32 zł, za okres od dnia 1 marca do 31 marca 2004 roku kwoty 1.527,30 zł netto wraz z ustawowymi odsetkami od sumy dotychczasowych rent, tj. od kwoty 39.314,24 zł od dnia 13 kwietnia 2004 roku do dnia zapłaty. Pełnomocnik powoda wniósł także o zasądzenie na rzecz powoda z tytułu renty wyrównawczej za okres od kwietnia do grudnia 2004 kwoty po 1.527,30 zł netto miesięcznie, za okres od stycznia do grudnia 2005 roku kwoty

po 1.794,32 zł netto miesięcznie, za okres od stycznia do lutego 2006 roku kwoty po 2.082,21 zł netto miesięcznie, za okres od marca do grudnia 2006 roku kwoty 1.977,53 zł netto miesięcznie, za okres od stycznia do grudnia 2007 roku kwoty 2.284,47 zł netto miesięcznie, za okres od stycznia do lutego 2008 roku kwoty po 2.613,73 zł netto miesięcznie, za okres od marca do sierpnia 2008 roku kwoty po 2.496,93 zł, za miesiące wrzesień, październik i grudzień 2008 roku kwoty po 1.700,76 zł netto miesięcznie, za miesiąc listopad 2008 roku kwoty 1.705,63 zł, za okres od stycznia do lutego 2009 roku kwoty po 1.925,65 zł netto miesięcznie, za miesiąc marzec 2009 roku kwoty 1.805,92 zł, za okres od kwietnia do maja 2009 roku kwoty 1.806,92 zł netto, za miesiąc czerwiec 2009 roku kwoty 1.458,30 zł netto, za miesiąc lipiec kwoty 2009 roku kwoty 1.388,77 zł netto, za miesiąc sierpień 2009 roku kwoty 1.618,90 zł netto, za miesiąc wrzesień 2009 roku kwoty 1.514,11 zł netto, za miesiąc październik 2009 roku kwoty 1.458,30 zł netto, za miesiąc listopad 2009 roku kwoty 1.465,15 zł netto, za miesiąc grudzień 2009 roku kwoty 1.388,77 zł netto, za miesiąc styczeń 2010 roku kwoty 1.954,37 zł netto, za miesiąc luty 2010 roku kwoty 1.968,07 zł netto, za miesiąc marzec 2010 roku kwoty 460,57 zł netto, za miesiąc kwiecień 2010 roku kwoty 453,72 zł netto, za miesiąc maj 2010 roku kwoty 495,83 zł netto, za miesiąc czerwiec 2010 roku kwoty 509,53 zł netto, za miesiąc lipiec 2010 roku kwoty 767,08 zł netto, za miesiąc sierpień 2010 roku kwoty 295,83 zł netto, za miesiąc wrzesień 2010 roku kwoty 567,08 zł netto, za miesiąc październik 2010 roku kwoty 358,87 zł netto, za miesiąc listopad 2010 roku kwoty 197,90 zł netto, za miesiąc grudzień 2010 roku kwoty 170,49 zł netto, za miesiąc styczeń 2011 roku kwoty 656,82 zł netto, za miesiąc luty 2011 roku kwoty 761,60 zł netto, za miesiąc marzec 2011 roku kwoty 660,04 zł netto, za miesiące kwiecień i czerwiec 2011 roku kwoty 555,25 zł netto miesięcznie, za miesiąc maj 2011 roku kwoty 625,77 zł netto, za miesiąc lipiec 2011 roku kwoty 548,40 zł netto, za miesiąc sierpień 2011 roku kwoty 520,99 zł netto, za miesiąc wrzesień 2011 roku kwoty 869,61 zł netto, na miesiąc październik 2011 roku kwoty 562,11 zł netto, za miesiące listopad i grudzień 2011 roku kwoty po 1.854,95 zł netto miesięcznie, za miesiące styczeń i luty 2012 roku kwoty po 1.504,26 zł netto miesięcznie oraz za miesiące styczeń i luty 2013 roku kwoty po 4.164,97 zł netto miesięcznie wraz odsetkami ustawowymi liczonymi od każdej z powyższych kwot miesięcznych, poczynając od kwietnia 2004 roku do lutego 2013 roku, od 11-go dnia każdego kolejnego miesiąca do dnia zapłaty, a ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego z tytułu renty wyrównawczej kwot po 4.164,26 zł miesięcznie poczynając od marca 2013 roku i na przyszłość wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot miesięcznych od 11-tego dnia każdego kolejnego miesiąca do dnia zapłaty. Jednocześnie powód wskazał, że po wypadku przebywał przez okres 9 miesięcy na zasiłku chorobowym i z tego tytułu otrzymał kwotę 19.407,61 zł netto. Gdyby jednak nie uległ wypadkowi i kontynuował pracę, uzyskałby z tytułu wynagrodzenia za 9 miesięczny okres pracy kwotę 23.608,71 zł. Różnica w dochodach powoda wynosi zatem 4.201,10 zł. Roszczenie o zapłatę tej kwoty zostało zgłoszone w punkcie 4 pozwu.

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

-zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) kwotę 200.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2012 r. do dnia zapłaty;

-zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) kwotę 85.944,64 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 17.450,19 zł od dnia 6 marca 2013 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 68.494,45 zł od dnia 26 marca 2013 r. do dnia zapłaty;

-zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) kwotę 48.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2012 r. do dnia zapłaty tytułem renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 1 marca 2004 r. do 31 marca 2012 r.;

-zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 500 zł miesięcznie za okres począwszy od 1 kwietnia 2012 r. i na przyszłość, płatną do dnia 10. każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;

-zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) kwotę 81.004 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2013 r. do dnia zapłaty tytułem renty wyrównawczej za okres od 22 czerwca 2002 r. do 31 marca 2013 r.;

-zasądził od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (1) rentę wyrównawczą w wysokości 1.318,70 zł (tysiąc trzysta osiemnaście złotych 70/100) miesięcznie za okres począwszy od 1 kwietnia 2013 r. i na przyszłość, płatną do dnia 10. każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;

-ustalił, że (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. ponoszą odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 25 września 2001 r., które mogą ujawnić się u J. D. (1) w przyszłości;

- w pozostałej części powództwo oddalił;

- zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami.

Powyższy wyrok zapadł po dokonaniu przez Sąd Okręgowy następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Dnia 25 września 2001 roku J. D. (1) na stacji kolejowej w R., usiłując wskoczyć do pociągu, który ruszył już z peronu II uległ wypadkowi, na skutek którego doznał wysokiej amputacji urazowej obu kończyn dolnych, wstrząsu pourazowego i ran głowy. Szczegółowy przebieg wypadku i okoliczności, w jakich do niego doszło zostały opisane w uzasadnieniu wyroku wstępnego z 22 lutego 2011 r., a zatem ponowne przytaczanie ustaleń dokonanych przez Sąd w tym zakresie jest zbędne.

Bezpośrednio po wypadku powód został hospitalizowany na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii (...) Szpitala (...) z objawami wstrząsu pourazowego, co wymagało podjęcia stosownego leczenia przeciwwstrząsowego. Bezpośrednio po zdarzeniu stan zdrowia powoda był bardzo ciężki. Został on przywieziony do szpitala we wstrząsie, bez ciśnienia, bez tętna na tętnicach obwodowych. Kończyny dolne powoda zostały całkowicie zmiażdżone. Włączono intensywne leczenie przeciwwstrząsowe i chorego w trybie pilnym przewieziono na blok operacyjny, gdzie dokonano reamputacji kończyn dolnych. Po zabiegu powód nie był wybudzany, był krążeniowo niewydolny, kontynuowano leczenie przeciwwstrząsowe. Tego samego dnia chory w godzinach popołudniowych odzyskał przytomność, został rozintubowany, oddychał samodzielnie, krążenie stymulowane było wlewem katecholamin, nie gorączkował. W czasie pobytu powoda w (...) jego stan uległ stabilizacji. W dniu 27 września 2001 roku po konsultacji chirurgicznej powód został przekazany w stanie poprawnym do Oddziału (...). Po leczeniu operacyjnym pojawiło się powikłanie w postaci martwicy skóry i tkanek głębiej położonych, co wymagało stopniowego usuwania tkanek martwiczych i podjęcia leczenia przeciwzapalnego. Dnia 23 października 2001 r. wykonano przeszczep skóry na otwartą część kikuta lewego. W dniu 22 listopada 2001 roku powód został wypisany ze szpitala w R.. W okresie od dnia 22 listopada 2001 roku do dnia 1 sierpnia 2002 roku powód przebywał w Centrum (...) w K.. Tam pacjent został tymczasowo zaprotezowany. Proteza stała została założona w 2002 roku. W okresie od dnia 28 kwietnia 2003 roku do dnia 11 czerwca 2003 roku powód przebywał w Centrum (...) w K., gdzie zastosowano u niego ćwiczenia indywidualne, w odciążeniu, siłownię, trening lokomocyjny. W tym samym ośrodku powód przebywał ponownie w okresie od dnia 16 stycznia 2004 roku do dnia 18 lutego 2004 roku, wówczas zastosowano ćwiczenia indywidualne, trening lokomocyjny oraz siłownię. W okresie od dnia 22 sierpnia 2009 roku do dnia 4 września 2009 roku powód uczestniczył w turnusie rehabilitacyjnym w Szpitalu – Sanatorium (...) w J..

Podstawowym problemem zdrowotnym powoda jest stan wysokiej amputacji kończyn dolnych. Długość kikuta lewego wynosi około 7,5 cm, a prawego 12,5 cm. Na obu kikutach widoczne są blizny pooperacyjne. Na podbrzuszu występują rozległe przebarwienia skórne, będące następstwem pobrania skóry do przeszczepu. Powód porusza się przy pomocy wózka inwalidzkiego, poruszanie się bez jego pomocy możliwie jest jedynie poprzez przesuwanie się po podłodze. W domu powód przeważnie siedzi na wózku bez protez, jednak poza domem z uwagi na stabilizację zawsze nosi protezy. Powód miewa silne bóle kikutów, w tym bóle fantomowe. Od momentu wypadku J. D. (1) cierpi zaburzenia pamięci, koncentracji, bóle głowy, znaczną męczliwość fizyczną i umysłową. Powód odczuwa mniejszą niż kiedyś sprawność prawej ręki, przy gwałtownych ruchach zdarzają mu się stany bliskie omdleniu. Ze względu na podejrzenie występowania zespołu stresu pourazowego (...) powód powinien skorzystać z konsultacji psychiatrycznej. J. D. (1) wymaga dalszego leczenia z zastosowaniem leków przeciwbólowych oraz zmniejszających napięcie mięśniowe i skurcze. Wskazane jest kontynuowanie przez powoda codziennych ćwiczeń usprawniających

organizm dla zapobieżenia odległym następstwom amputacji. Okresowo powód powinien korzystać rehabilitacji usprawniającej i poprawiającej kondycję ogólnoustrojową. Utrzymanie właściwej higieny kikutów oraz elementów protezy mających bezpośredni kontakt ze skórą wymaga stosowania specjalistycznych preparatów.

Powód posiada tytuł magistra inżyniera z zakresu elektrotechniki, który uzyskał w 1999 roku na Wydziale (...). Przed wypadkiem (od 13 września 1999 r.) powód pracował na stanowisku starszego asystenta projektanta w firmie (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Stosunek pracy ustał z dniem 21 czerwca 2002 r. Orzeczeniami lekarza orzecznika ZUS J. D. (1) został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy i do samodzielnej egzystencji. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 6 listopada 2003 roku ustalił 100% stałego uszczerbku na zdrowiu powoda spowodowanego wypadkiem w drodze do pracy. Od dnia 22 czerwca 2002 roku powodowi została przyznana na stałe renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Po wypadku, w miarę swoich możliwości powód starał się podejmować prac zarobkowych. W okresie od dnia 1 września 2008 roku do dnia 31 października 2011 roku pracował jako operator wprowadzania danych w firmie (...) S.A. z siedzibą w K.. Od marca 2010 r. do grudnia 2011 r. powód świadczył pracę na podstawie umów o dzieło na rzecz firmy (...) a w okresie od listopada 2010 r. do grudnia 2011 r. na rzecz firmy (...) s.c. Obecnie powód nie pracuje.

J. D. (1) razem z żoną i dwojgiem dzieci zamieszkuje w R., w zakupionym na kredyt 2-pokojowym mieszkaniu usytuowanym na parterze. Dzięki przystosowanemu specjalnie do jego potrzeb samochodowi i odbytemu kursowi sterowania ręcznego jest w stanie samodzielnie się przemieszczać na dalsze odległości, nie korzysta z komunikacji miejskiej. Powód zajmuje się dziećmi, w czym pomagają mu teściowie. Ze względu na stopień swojej niepełnosprawności powód nie uczestniczy w życiu towarzyskim. Wykonywanie czynności dnia codziennego, takich jak umycie się, ubranie, przygotowanie posiłków, zadbanie o higienę, założenie protez, bez pomocy osób trzecich jest dla powoda znacznie utrudnione. W ocenie osób najbliższych powód stał się zamknięty w sobie.

W toku procesu pozwana Spółka zmieniła firmę na (...) Sp. z o.o.

Sąd Okręgowy wskazał, że kwestia odpowiedzialności pozwanego za szkody poniesione przez J. D. (1) na skutek wypadku, który miał miejsce w dniu 25 września 2001 roku na stacji PKP w R., została ustalona przez Sąd prawomocnym wyrokiem wstępnym z dnia 22 lutego 2011 roku. Odpowiedzialność pozwanego została ustalona w oparciu o przepis art. 435 § 1 k.c. Z uwagi na powyższe pozwany jest zobowiązany do naprawienia szkód, jakich doznał powód w wyniku tego zdarzenia. Powód wskutek wypadku z dnia 25 września 2001 r. doznał urazowej amputacji obu kończyn dolnych. W związku z tymi obrażeniami doznał on uszczerbku na osobie o charakterze niemajątkowym, czyli krzywdy. W celu naprawienia tej krzywdy uzasadnione było przyznanie powodowi na mocy art. 445 § 1 k.c. odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego.

Dalej Sąd Okręgowy podniósł, że zadośćuczynienie pieniężne przewidziane w art. 445 § 1 k.c. ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się w cierpieniach fizycznych (ból i innych dolegliwościach natury fizycznej związanych z zaistnieniem wypadku, powstałych w następstwie urazów czy procesu leczenia) i cierpieniach psychicznych (ujemnych uczuciach przeżywanych w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). Celem zadośćuczynienia pieniężnego jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Obejmuje ono zarówno cierpienia fizyczne i psychiczne już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości. Ma ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego. Odwołując się do tez z piśmiennictwa oraz licznych orzeczeń Sąd Okręgowy podkreślił, że o wysokości zadośćuczynienia powinien decydować rozmiar krzywdy wyrażony stopniem cierpień fizycznych i psychicznych doznanych przez poszkodowanego. Ze względu na niewymierny charakter krzywdy, oceniając jej rozmiar, należy wziąć pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, w tym stopień, intensywność, czas trwania cierpień psychicznych i fizycznych, nieodwracalność skutków urazów, rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, wiek poszkodowanego, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową, postawę sprawcy itd. Z jednej strony wysokość zadośćuczynienia musi być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczności, nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy. Z drugiej

strony zadośćuczynienie za krzywdę doznaną wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nie może być symboliczne, musi przedstawiać realnie odczuwalną wartość ekonomiczną, adekwatną do warunków gospodarki rynkowej. Zdrowie ludzkie jest bowiem dobrem wyjątkowo cennym, o szczególnie wysokiej wartości, w związku z czym zadośćuczynienie pieniężne z tytułu wyrządzonego uszczerbku na zdrowiu powinno być odpowiednio wysokie.

W ocenie Sądu Okręgowego, w związku z wystąpieniem uszkodzeń ciała spowodowanych wypadkiem z dnia 25 września 2001 r. powód doznał zarówno cierpień fizycznych, jak i psychicznych. Dolegliwości bólowe powód odczuwa do chwili obecnej (bóle kikutów i bóle fantomowe), zmuszony jest z tego powodu do stałego zażywania leków przeciwbólowych. Zarówno lekarz orzecznik ZUS, jak i biegli sporządzający opinię w niniejszej sprawie, ustalili, że na skutek zdarzenia z dnia 25 września 2001 r. powód doznał stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 100%. Rokowania co do dolegliwości ogólnych powoda są niepewne. Poza dolegliwościami o charakterze fizycznym powód doznał szeregu cierpień psychicznych. Po umieszczeniu w szpitalu w pierwszych dniach po wypadku powód był smutny, płaczliwy, rozpamiętywał wypadek, obwiniał siebie za „głupotę”, nie widział dla siebie perspektyw na przyszłość, obawiał się, że odejdzie od niego narzeczona. Stwierdzono u niego reakcję depresyjną. U powoda może obecnie występować zespół stresu pourazowego, w związku z czym powinien on skorzystać z konsultacji psychiatrycznej. Powód stał się zamknięty w sobie, przestał angażować się w życie towarzyskie. Wypadek zmusił go do przystosowania się do nowych warunków życia, nauczania się funkcjonowania za pomocą wózka inwalidzkiego, kul i protez. Wskutek konieczności zmiany dotychczasowego trybu życia oraz potrzeby korzystania z pomocy innych osób powód odczuwa, że stał się ciężarem dla rodziny, w tym w szczególności dla swojej żony, która cały czas mu pomaga. Powód nie jest w stanie samodzielnie wykonywać czynności dnia codziennego, wymaga pomocy osób trzecich przy takich czynnościach, jak sprzątanie, ubieranie się, mycie się, dbanie o higienę osobistą, przygotowywanie posiłków, zakładanie protez.

Oceniając rozmiar krzywdy doznanej przez powoda Sąd Okręgowy miał na uwadze również młody wiek, w którym uczestniczył on w wypadku (27 lat). Powód był wtedy na początkowym etapie kariery zawodowej, która zapowiadała się bardzo dobrze. Przed wypadkiem powód zatrudniony był na stanowisku starszego asystenta projektanta. W efekcie wypadku powód został całkowicie pozbawiony możliwości rozwoju zawodowego, obecnie utrzymuje się jedynie z renty.

Dochodzona przez powoda suma 700.000,00 zł jest jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, zdecydowanie wygórowana.

Sąd Okręgowy uwzględnił w tym zakresie, że pomimo doznanych obrażeń głowy, powód nie wymagał bezpośrednio po wypadku ani nie wymaga obecnie leczenia neurochirurgicznego. Już po wypadku powód założył rodzinę (zawarł związek małżeński 7 sierpnia 2004 r.), obecnie jest ojcem dwojga dzieci, w których wychowaniu czynnie uczestniczy. Powód samodzielnie prowadzi przystosowany do jego potrzeb samochód, co zapewnia mu pewną dozę niezależności. Od czasu do czasu powodowi udaje się podejmować aktywność zawodową, o czym świadczy praca świadczona przez niego na rzecz firm (...) S.A., (...) s.c. w latach 2008 – 2011. Wobec tego Sąd Okręgowy uznał, że adekwatne zadośćuczynienie stanowi suma 400.000,00 zł. W ocenie Sądu Okręgowego odpowiada ona doznany przez powoda cierpieniom i na tyle, na ile jest to możliwe, rekompensuje w formie materialnej doświadczoną przez niego krzywdę. Równocześnie suma ta nie jest nadmierna ani oderwana od realnego poziomu życia większości społeczeństwa oraz nie stanowi w żadnej mierze wzbogacenia powoda.

Sąd Okręgowy wskazał, że strona pozwana domagała się obniżenia świadczeń zasądzonych na rzecz powoda o 80% na podstawie art. 362 k.c. W ocenie Sądu okręgowego materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że J. D. (1) swoim nieprawidłowym zachowaniem w znacznym stopniu przyczynił się do zaistnienia wypadku z dnia 25 września 2001 r., a co za tym idzie do powstania szkody. Z opinii biegłego z zakresu ruchu i przewozów kolejowych I. K. w sposób jednoznaczny wynika, że powód przyczynił się do zaistnienia wypadku, ponieważ biegł po peronie obok wyjeżdżającego już ze stacji pociągu i usiłował wskoczyć do jadącego pociągu. Analizując całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz uwzględniając sporządzone opinie biegłych, Sąd Okręgowy ustalił, że powód próbował dostać się do jadącego pociągu, wskoczył na stopień wagonu, tam przez kilka sekund próbował odzyskać równowagę, utraconą w wyniku nieskoordynowania własnej prędkości z prędkością pojazdu,

chwał się, a wobec coraz szerszego otwierania się drzwi i braku stabilnego punktu zaczepienia, powód utracił równowagę i wpadł pod koła pociągu. Szczegółowy opis przebiegu wypadku oraz ocena dowodów w tym zakresie zostały zawarte w uzasadnieniu wyroku wstępnego z 22 lutego 2011 r. Powyższe zdaniem Sądu Okręgowego, dają podstawy do zmniejszenia obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 362 k.c. Biorąc pod uwagę drastyczność następstw wypadku oraz sytuację osobistą powoda, Sąd uznał, że obniżenie odszkodowania w stopniu, w jakim powód przyczynił się do wypadku tj. o 80% byłoby zbyt daleko idące. Zdaniem Sądu Okręgowego, pomimo znacznego stopnia przyczynienia się powoda do wypadku, obowiązek naprawienia szkody należało zmniejszyć o 50%. Zmniejszenie tego obowiązku w większym stopniu, biorąc pod uwagę sytuację osobistą powoda, nie dałoby się pogodzić z zasadą słuszności.

Odsetki od zadośćuczynienia Sąd zasądził na podstawie art. 481 k.c. od dnia następnego po dacie uprawomocnienia się wyroku wstępnego Sądu z dnia 22 lutego 2011 roku, tj. od dnia 17 marca 2012 roku. W ocenie Sądu, uwzględniając całokształt okoliczności sprawy niniejszej, a w szczególności trudności związane z ustaleniem podmiotu, który ponosi odpowiedzialność za przedmiotowy wypadek (postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2004 r. Sąd Okręgowy odrzucił pozew skierowany przeciwko (...) Zakładowi (...) – postanowienie k. 105 akt sprawy II C 677/04), oddalenie powództwa przez Sąd rozpoznający niniejszą sprawę po raz pierwszy ze względu na zarzut przedawnienia oraz powoływanie się przez pozwanego na wyłączenie odpowiedzialności na podstawie art. 435 § 1 k.c. (który mógł być subiektywnie przekonany o trafności swojego stanowiska w świetle opinii biegłego A. C.), o wymagalności roszczenia o zadośćuczynienie można mówić najwcześniej od momentu uprawomocnienia się wyroku wstępnego, przesądzającego o odpowiedzialności pozwanego za szkody doznane przez powoda.

Sąd Okręgowy w przeważającej mierze uwzględnił dochodzone przez powoda roszczenie w zakresie odszkodowania na podstawie art. 444 § 1 k.c., uznając za uzasadnione następujące wydatki sprecyzowane przez powoda w piśmie z 18 marca 2013 r., wykazane fakturami :758,60 zł tytułem zakupu opon do wózka inwalidzkiego i poduszki pneumatycznej przeciwoleżynowej, 135,00 zł tytułem zakupu uchwytów łazienkowych, 302,00 zł tytułem zakupu siedziska wannowego, 460,00 zł tytułem konserwacji protezy, 38.000,00 zł tytułem zakupu protezy, 14.600,00 zł tytułem zakupu wózka inwalidzkiego, 50.000,00 zł tytułem zakupu protezy typu kanadyjskiego, 69,20 zł tytułem zakupu kul łokciowych, 275,00 zł tytułem opłaty za naukę jazdy wózkiem – co daje łącznie kwotę 104.599,80 zł. Do powyższej kwoty Sąd Okręgowy doliczył również dalsze wydatki wskazane przez powoda w piśmie z 18 marca 2013 r.: 16.422,00 zł tytułem ekwiwalentu za opiekę, 1.506,00 zł z tytułu wydatków poniesionych w trakcie pobytu powoda w Szpitalu w R., 600,00 zł z tytułu kosztów przejazdów powoda związanych z leczeniem i rehabilitacją, 9.300,00 zł z tytułu kosztów przejazdów rodziny powoda do K. w celu odwiedzin, 360,00 zł z tytułu zakupu rękawiczek ochronnych z usztywnionym nadgarstkiem służących do jazdy na wózku inwalidzkim, 4.201,10 zł z tytułu utraconego zarobku w okresie, kiedy powód przebywał na zasiłku chorobowym (z tytułu zasiłku chorobowego powód uzyskał kwotę 19.407,61 zł, a gdyby nie uległ wypadkowi i kontynuował pracę zarobkową, otrzymałby przez ten okres z tytułu wynagrodzenia kwotę 23.608,71 zł) – co daje łącznie kwotę 32.389,10 zł. W zakresie tych kwot Sąd Okręgowy uznał, że skoro pozwany nie zajął stanowiska wobec tak zgłoszonych roszczeń to fakt poniesienia szkody w tym zakresie został przez pozwanego przyznany.

Sąd Okręgowy podniósł nadto, że w piśmie z dnia 5 marca 2013 r. powód rozszerzył żądanie odszkodowania o kwotę 74.841,58 zł, z czego uwzględnieniu podlegały następujące kwoty: 43,00 zł z tytułu zakupu poduszki ortopedycznej, 7.957,38 zł z tytułu przystosowania samochodu do potrzeb powoda, 13.200,00 zł z tytułu naprawy protezy, 610,00 zł z tytułu zakupu poduszki przeciwoleżynowej (częściowo zrefundowanej przez NFZ), 9.000,00 zł z tytułu zakupu wózka inwalidzkiego (cena zakupu również została częściowo zrefundowana), 4.090,00 zł z tytułu turnusu rehabilitacyjnego – co daje łącznie kwotę 34.900,38 zł.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że roszczenie o odszkodowanie w rozszerzonej części podlegało oddaleniu co do kwoty 1.570 zł, tj. kwoty, w jakiej NFZ zrefundował wydatki poniesione przez powoda na zakup sprzętu rehabilitacyjnego (70 zł + 1.500 zł) oraz co do kwoty 38.371,20 zł, obejmującej kwotę 302,00 zł stanowiącą koszt siedziska wannowego, kwotę 69,20 tytułem zakupu kul łokciowych oraz kwotę 38.000,00 tytułem zakupu protezy ostatecznej. Jak wynika

bowiem z pisma powoda z 18 marca 2013 r. kwota 38.371,20 zł wchodzi w skład kwoty 132.787,80 zł żądanej pierwotnie z tytułu odszkodowania w punkcie 3. pozwu.

Sąd Okręgowy wskazał, że nie uwzględnił zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez pozwanego na rozprawie dnia 5 marca 2013 r. co do kwoty 74.841,58 zł, objętej pismem z dnia 5 marca 2013 r. Zdaniem Sądu Okręgowego, zgłoszenie przez powoda roszczenia o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku z dnia 25 września 2001 r. przerwało bieg przedawnienia co do roszczeń odszkodowawczych wywodzonych z tego zdarzenia. Dlatego, na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 124 § 2 k.c., Sąd Okręgowy uznał zarzut przedawnienia za nieuzasadniony.

Ustalając ostateczną wysokość odszkodowania, Sąd Okręgowy obniżył obliczone wyżej kwoty o 50% ze względu na przyczynienie się powoda do zaistnienia szkody. I tak kwota odszkodowania objęta pierwotnie roszczeniami pozwu, a następnie sprecyzowana w piśmie z 18 marca 2013 r. tj. 136.988,90 zł (104.599,80 zł + 32.989,10 zł) podzielona na 2 daje kwotę 68.494,45 zł. Na podstawie art. 481 k.c. i 455 k.c. Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe od tej kwoty od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu pisma z dnia 18 marca 2013 roku, przyjmując, że doręczenie nastąpiło dnia 25 marca 2013 roku. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest w sprawie podstaw do zasądzenia odsetek za okres wcześniejszy, tj. począwszy od 13 kwietnia 2004 r. Powód nie wykazał, aby przed wytoczeniem pozwu skierował skutecznie wezwanie do zapłaty do pozwanej spółki. Zgłoszenie szkody wraz z wezwaniem do zapłaty zostało skierowane do (...) Zakładu (...), nie można go zatem uznać za wezwanie do spełnianie świadczenia w rozumieniu art. 455 k.c. skierowane do (...) Sp. z o.o. Natomiast w samym pozwie powód w żaden sposób nie wyjaśnił, w jaki sposób wyliczył żądane kwoty. Tak sformułowanego pozwu, zdaniem Sądu Okręgowego, nie można uznać za wezwanie do zapłaty, które rodziłoby wymagalność świadczenia w rozumieniu art. 455 k.c. Za takie wezwanie może być uznane dopiero pismo z 18 marca 2013 r., w którym roszczenia odszkodowawcze zostały sprecyzowane w sposób umożliwiający ich weryfikację.

Kwota 34.900,38 zł (uwzględniona część roszczenia zgłoszonego w piśmie z 5 marca 2013 r.) podzielona na dwa daje kwotę 17.450,19 zł. Odsetki ustawowe od tej kwoty Sąd Okręgowy zasądził od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu pisma z dnia 5 marca 2013 roku, co nastąpiło na rozprawie w dniu 5 marca 2013 roku. Na łączną sumę odszkodowania w wysokości 85.944,64 zł składają się zatem kwoty żądane w punktach 3 i 4 pozwu, sprecyzowane w piśmie z 18 marca 2013 r., pomniejszone o 50% oraz kwota 34.900,38 zł objęta roszczeniem z 5 marca 2013 r., pomniejszona o 50% (68.494,55 zł + 17.450,19 zł = 85.944,64 zł).

W zakresie roszczenia o zasądzenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb Sąd Okręgowy zważył, że powód domagał się zasądzenia od pozwanego renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 1.000 zł miesięcznie za okres od marca 2004 r., z ustawowymi odsetkami ustawowymi od 11. dnia każdego kolejnego miesiąca do dnia zapłaty. Roszczenie o rentę zostało sprecyzowane w piśmie z 18 marca 2013., w którym powód wyjaśnił, że na kwotę 1.000 zł składają się następujące wydatki: -480 zł z tytułu kosztów pomocy i opieki osób trzecich w wymiarze 2 godzin dziennie, przy stawce 8 zł za godzinę, 416 zł z tytułu pomocy w utrzymaniu czystości mieszkania (2 razy w tygodniu po 2 godziny) oraz pomocy przy spacerach powoda (3 razy w tygodniu po 3 godziny), przy stawce 8 zł za godzinę, 104 zł z tytułu kosztów zakupu rękawiczek do jazdy na wózku, środków pielęgnacji kikutów, środków przeciwbólowych oraz drobnego sprzętu do ćwiczeń. Biorąc pod uwagę, że powód został uznany za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji i wymaga stałego korzystania z pomocy osób trzecich przy wykonywaniu czynności dnia codziennego takich jak przemieszczanie się, zakładanie protez, zakupy, sprzątanie, pranie, prasowanie, przygotowywanie posiłków, zdaniem Sądu Okręgowego, w świetle zasad doświadczenia życiowego, łączna kwota żądana przez powoda z tytułu kosztów pomocy osób trzecich tj. 896 zł miesięcznie jest niewygórowana. Nadto powód powinien stosować specjalistyczne preparaty do pielęgnacji kikutów oraz wymaga stałych ćwiczeń usprawniających organizm, a to niewątpliwie pociąga za sobą konieczność ponoszenia dodatkowych wydatków, oszacowanych przez powoda na 104 zł miesięcznie. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał za zasadne roszczenie powoda o zasądzenie renty wyrównawczej w wysokości 1.000 zł miesięcznie. Zasądzona z tego tytułu kwota została pomniejszona o 50% ze względu na przyczynienie się powoda do wypadku. Sąd Okręgowy zasądził skapitalizowaną rentę za okres od dnia 1 marca 2004 roku do dnia 31 marca 2012 roku w łącznej kwocie 48.500,00 zł. Odsetki ustawowe od skapitalizowanej renty Sąd Okręgowy zasądził od dnia 17 marca 2012 roku, tj. od dnia następnego po dniu uprawomocnienia się wyroku wstępnego. Zasądzając

rentę wyrównawczą na przyszłość Sąd pomniejszył kwotę 1.000 zł o 50%, uwzględniając przyczynienie się powoda do wypadku.

Oceniając roszczenie o zasądzenie renty wyrównawczej sprecyzowane w piśmie z 18 marca 2013 r. Sąd Okręgowy wskazał, że dla ustalenia renty należnej z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej należy porównać wysokość dochodów uzyskiwanych przez uprawnionego w okresie objętym niezdolnością do pracy z dochodami, które uzyskiwałby, gdyby zdarzenia szkodzącego nie było. Funkcją renty wyrównawczej jest zrekompensowanie faktycznej utraty możliwości zarobkowych poszkodowanego. Uzasadniając wyliczenie żądanej renty wyrównawczej powód powołał się na informację uzyskaną od swojego byłego pracodawcy – (...) (R. E.) (...) Sp. z o.o. – z której wynika, że gdyby powód był nadal zatrudniony w tej firmie, mógłby obecnie otrzymywać wynagrodzenie zasadnicze od 6.000 do 8.000 zł brutto plus premia do 30% . Powód wskazał, że zarobki te wynosiłyby zatem od 5.501,86 zł do 7.312,48 zł netto, co daje średnie wynagrodzenie miesięczne w wysokości 6.407,17 zł. Odwołując się do zaświadczenia pracodawcy przedstawionego przy pozwie powód podał, że gdyby nie uległ wypadkowi, to w 2003 r. zarabiałby 3.034,37 zł netto miesięcznie. Zdaniem powoda podane kwoty wynagrodzenia z lat 2003 i 2013 dają podstawy do przyjęcia, że jego zarobki w latach 2003 – 2013 rosłyby średnio o około 8% rocznie. W oparciu o powyższe założenia powód przedstawił wyliczenie kwot żądanych z tytułu renty wyrównawczej, przyjmując jako punkt wyjścia hipotetyczne zarobki w wysokości 3.034,37 zł netto miesięcznie w roku 2003, które następnie miały systematycznie wzrastać aż do kwoty 6.550,97 zł w roku 2013.

W ocenie Sądu Okręgowego, założenie powoda, że jego zarobki w latach 2003 – 2013 rosłyby stale o 8% miesięcznie, nie zostało w wystarczającym stopniu uprawdopodobnione. Zaznaczyć trzeba, że powód był zatrudniony w spółce (...) (R. E.) (...) Sp. z o.o. od 13 września 1999 r. Do chwili wypadku staż pracy powoda u tego pracodawcy wynosił zatem 2 lata. Nie ulega wątpliwości, że kariera zawodowa powoda rozwijała się pozytywnie – tuż przed wypadkiem powód awansował na stanowisko starszego asystenta projektanta. Biorąc jednak pod uwagę zmienną sytuację na rynku pracy, młody wiek i stosunkowo niewielki staż pracy powoda, w ocenie Sądu Okręgowego założenie, że jego zarobki rosłyby stale o 8% miesięcznie na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia jest zbyt optymistyczne. Dlatego Sąd Okręgowy uznał, że ustalając wysokość hipotetycznych zarobków powoda należy posłużyć się miernikiem obiektywnym.

Uwzględniając wykształcenie powoda i dotychczasowy przebieg jego kariery zawodowej Sąd Okręgowy uznał, że gdyby powód nie uległ wypadkowi, mógłby uzyskiwać dochody w wysokości 150% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie mazowieckim, gdyż powód w chwili wypadku zatrudniony był w W.. Za podstawę obliczenia renty wyrównawczej Sąd Okręgowy przyjął zatem kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie (...) ogłaszana za III kwartał danego roku w obwieszczeniach Prezesa GUS publikowanych w Monitorze Polskim na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz.U. z 2000 r. nr 98, poz. 1070 ze zm.). Sąd Okręgowy zauważył, że hipotetyczne zarobki powoda w 2003 r. wskazane przez byłego pracodawcę miałyby wynieść 36.412,39 zł netto, co daje miesięcznie kwotę około 3.034 zł. W tym okresie 150% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia netto w województwie mazowieckim wynosiło około 2.971 zł. Wskazany miernik, zdaniem Sądu Okręgowego, jest zatem adekwatny dla ustalenia hipotetycznych zarobków powoda w latach 2003 – 2013, a w szczególności uwzględnia on wzrost wynagrodzeń, który miał miejsce w tym okresie.

Sąd Okręgowy wskazał, że za podstawę wyliczenia wynagrodzenia z tytułu stosunku pracy, które powód miał szansę uzyskać z 2002 r. przyjął dane wskazane przez pracodawcę, u którego był on zatrudniony w chwili wypadku. Renta wyrównawcza należna powodowi **za rok 2002** została obliczona w następujący sposób. Z wystawionego przez byłego pracodawcę powoda zaświadczenia wynika, że gdyby powód kontynuował zatrudnienie w 2002 roku, osiągnąłby zarobki netto w wysokości 31.478,31 zł, zatem jego miesięczne wynagrodzenie netto w tym okresie wynosiłoby 2.623,18 zł. Dienne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się zatem na poziomie 87,43 zł (2.623,18 zł : 30 dni). Wynagrodzenie powoda w okresie od 22 do 30 czerwca wyniosłoby zatem 786,87 zł (87,43 zł x 9 dni). Sąd ustalił, że w okresie od dnia 22 czerwca 2002 roku do dnia 31 lipca 2002 roku powód otrzymał rentę z ZUS w wysokości 1.221,39 zł. (decyzja ZUS: k. 43). Renta ta została przyznana za okres 40 dni, a zatem kwota renty należnej za jeden dzień wynosi 30,53 zł (1.221,39 zł : 40,00 zł). W okresie od dnia 22 czerwca do 30 czerwca 2002 roku (9 dni) powód

otrzymał z tytułu renty kwotę 274,81 zł (30,53 zł x 9 dni). Z powyższego wynika, że różnica między dochodem, który powód mógłby osiągnąć z tytułu wynagrodzenia za miesiąc czerwiec 2002 roku a dochodem faktycznie osiągniętym z tytułu renty wynosi 512,06 zł (786,87 zł – 274,81 zł). W lipcu 2002 roku potencjalne wynagrodzenie powoda wynosiło 2.623,18 zł. Z tytułu renty z ZUS powód otrzymał kwotę 946,43 zł (30,53 zł x 31 dni). Różnica między utraconymi zarobkami powoda a dochodem z tytułu renty wynosi 1.676,75 zł (2.623,18 zł - 946,43 zł). Jednak z tytułu renty za okres od 1 do 31 lipca 2002 r. powód wniósł o zasądzenie kwoty 1.401,80 zł (k. 656), dlatego taką kwotę Sąd przyjął do wyliczenia renty należnej za 2002 r.

Do końca 2002 roku (Sąd Okręgowy omyłkowo podał rok 2012), gdyby stosunek pracy nie uległ rozwiązaniu, powód uzyskiwałby miesięczne wynagrodzenie netto w wysokości 2.623,18 zł. Za okres od sierpnia 2002 roku do grudnia 2002 roku powód otrzymywał miesięczną rentę z ZUS w wysokości 876,02 zł. Zatem różnica między dochodem faktycznie uzyskiwanym przez powoda z tytułu renty, a dochodem możliwym do uzyskania z tytułu wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym kształtowała się na poziomie 1.747,16 zł. Renta wyrównawcza należna za okres od sierpnia do grudnia 2002 r. wynosi zatem 8.735,80 zł (5 miesięcy x 1.747,16 zł). Renta wyrównawcza należna powodowi za okres od 22 czerwca do 31 grudnia 2002 r. wynosi łącznie **10.649,66 zł** (512,06 + 1.401,80 zł + 8.735,80 zł).

Obliczając rentę wyrównawczą za dalsze okresy Sąd Okręgowy oparł się na przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w województwie (...), ogłaszanych przez Prezesa GUS. Kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał danego roku Sąd pomnożył następnie przez 150%. Tak uzyskana kwota została sprowadzona do wysokości netto przy użyciu kalkulatora brutto/netto dostępnego na portalu internetowym I.pl. (...) otrzymanych kwot zostały odjęte dochody uzyskane przez powoda z renty z ZUS.

Sposób dokonania ww. obliczeń ilustruje tabela:

Tab. 1 Wyliczenie renty wyrównawczej za l. 2003-2013

1	2	3	4	5	6	
Rok	Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w woj. mazowieckim za III kwartał danego roku	150% wartości z kolumny 2	Wartość z kolumny 3 przeliczona na kwotę netto za pomocą kalkulatora wynagrodzeń z portalu I.pl	Suma wartości z kolumny 4 za dany rok	Suma renty wypłaconej przez ZUS	
2003	2.953,22 zł	4.429,83 zł	2.971,03 zł	35.652,36 zł	I	874,87

II	874,87					
III	905,49					
IV	905,49					
V	905,49					
VI	905,49					
VII	905,49					
VIII	905,49					
IX	905,49					
X	905,49					
XI	1.724,56					
XII	1.724,56					
2004	3.036,76 zł	4.555,14 zł	3.044,29 zł	36.531,48 zł	I	1.719,80
II	1.719,80					
III	1.749,82					
IV	1.749,82					
V	1.749,82					
VI	1.749,82					
VII	1.749,82					
VIII	1.749,82					
IX	1.749,82					

X	1.749,82					
XI	1.749,82					
XII	1.749,82					
2005	3.143,51 zł	4.715,26 zł	3.139,53 zł	37.674,36 zł	I	1.744,97
II	1.744,97					
III	1.744,97					
IV	1.744,97					
V	1.744,97					
VI	1.744,97					
VII	1.744,97					
VIII	1.744,97					
IX	1.744,97					
X	1.744,97					
XI	1.744,97					
XII	1.744,97					
2006	3.308,94 zł	4.963,41 zł	3.291,72 zł	39.500,64 zł	I	1.740,22
II	1.740,22					
III	1.844,90					
IV	1.844,90					
V	1.844,90					

VI	1.844,90					
VII	1.844,90					
VIII	1.844,90					
IX	1.844,90					
X	1.844,90					
XI	1.844,90					
XII	1.844,90					
2007	3.645,90 zł	5.453,85 zł	3.604,42 zł	43.253,04 zł	I	1.843,75
II	1.843,75					
III	1.843,75					
IV	1.843,75					
V	1.843,75					
VI	1.843,75					
VII	1.843,75					
VIII	1.843,75					
IX	1.843,75					
X	1.843,75					
XI	1.843,75					
XII	1.843,75					
2008	4.047,02 zł	6.070,53 zł	4.247,82 zł	50.973,84 zł	I	1.844,75

II	1.844,75					
III	1.961,55					
IV	1.961,55					
V	1.961,55					
VI	1.961,55					
VII	1.961,55					
VIII	1.961,55					
IX	1.961,55					
X	1.961,55					
XI	1.961,55					
XII	1.961,55					
2009	4.242,92 zł	6.364,38 zł	4.500,56 zł	54.006,72 zł	I	1.980,55
II	1.980,55					
III	2.100,28					
IV	2.099,28					
V	2.099,28					
VI	2.099,28					
VII	2.099,28					
VIII	2.099,28					
IX	2.099,28					

X	2.099,28					
XI	2.099,28					
XII	2.099,28					
2010	4.253,81 zł	6.380,71 zł	4.512,38 zł	54.148,56 zł	I	2.099,28
II	2.099,28					
III	2.194,14					
IV	2.192,14					
V	2.194,14					
VI	2.194,14					
VII	2.194,14					
VIII	2.194,14					
IX	2.194,14					
X	2.194,14					
XI	2.194,14					
XII	2.194,14					
2011	4.516,23 zł	6.774,34 zł	4.786,47 zł	-	I	2.194,14
II	2.194,14					
III	2.260,45					
IV	2.257,45					
V	2.260,45					

VI	2.260,45					
VII	2.260,45					
VIII	2.260,45					
IX	2.260,45					
X	2.260,45					
XI	2.260,45					
XII	2.260,45					
2012	4.625,24 zł	6.937,86 zł	4.900,87 zł	-	I	2.260,45
II	2.260,45					
III	2.386					
IV	2.386					
V	2.386					
VI	2.386					
VII	2.386					
VIII	2.386					
IX	2.386					
X	2.386					
XI	2.386					
XII	2.386					
2013	4.742,84 zł	7.114,26 zł	5.023,40 zł		I	2.386

II	2.386	
III		
IV		
V		
VI		
VII		
VIII		
IX		
X		
XI		
XII		

Przy obliczaniu renty Sąd Okręgowy uwzględnił również zarobki uzyskiwane przez powoda w okresie od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2002 r. w firmach (...) S.A., M. M. S. i J. M. M. S., (...) s.c.

W **2003 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 35.652,36 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 12.442,78 zł. Różnica w dochodach to kwota **23.209,58 zł.**

W **2004 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 36.531,48 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 20.937,80 zł. Różnica w dochodach to kwota **15.593,68 zł.**

W **2005 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 37.674,36 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 20.939,64 zł. Różnica w dochodach to kwota **16.734,72 zł.**

W **2006 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 39.500,64 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 21.929,44 zł. Różnica w dochodach to kwota **17.571,20 zł.**

W **2007 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 43.253,04 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 22.125,00 zł. Różnica w dochodach to kwota **21.128,04 zł.**

W **2008 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 50.973,84 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 23.305,00 zł. Powód w tym okresie w związku z pracą na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K. uzyskał z tytułu dodatkowego wynagrodzenia uzyskał dochód w wysokości 3.179,81 zł.. Różnica w dochodach to kwota **24.489,03 zł.**

W **2009 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 54.006,72 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 24.954,90 zł. Powód w tym okresie, w związku z zatrudnieniem w firmie (...) S.A. z siedzibą w K. uzyskał z tytułu dodatkowego wynagrodzenia dochód w wysokości 13.263,66 zł. Różnica w dochodach to kwota **15.788, 16 zł.**

W **2010 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 54.148,56 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 26.139,96 zł. Powód w tym okresie, w związku z zatrudnieniem w firmie (...) S.A. z siedzibą w K. oraz usługami świadczonymi na rzecz M. M. S. i J. M. M. S., (...) s.c. uzyskał dochody w wysokości 54.205,10 zł. Dochody te przekroczyły hipotetyczne dochody powoda z tytułu wynagrodzenia za pracę, które uzyskiwałby, gdyby nie uległ wypadkowi, zatem za ten okres powodowi nie należy się renta wyrównawcza.

W **2011 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 57.437,64 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 26.989,78 zł. Powód w tym okresie w związku z usługami świadczonymi na rzecz M. M. S. i J. M. M. S., (...) s.c. uzyskał dochody w wysokości 21.516,00 zł. Różnica w osiągniętych przez powoda dochodach to kwota **8.931,86 zł.**

W **2012 roku** roczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 58.810,44 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód za ten okres otrzymał łączną kwotę 28.380,90 zł. Powód w tym okresie w związku z usługami świadczonymi na rzecz M. M. S. i J. M. M. S., (...) s.c. uzyskał zarobki w wysokości 51.145,00 zł. Łącznie osiągnięte przez powoda w tym okresie dochody wyniosły 79.525,90 zł, czyli przekroczyły możliwy do osiągnięcia przez niego w tym samym okresie dochód z tytułu wynagrodzenia za pracę, zatem za ten okres powodowi nie należy się renta wyrównawcza.

W **2013 roku** miesięczne wynagrodzenie powoda kształtowałoby się na poziomie 5.023,40 zł, gdy tymczasem z tytułu renty powód otrzymywał kwotę 2.368 zł. Różnica w dochodach miesięcznych to kwota 2.637,40 zł. Renta wyrównawcza należna za okres od 1 stycznia do 31 marca 2013 roku) wynosi zatem **7.912, 20 zł** (3 x 2.637,40 zł).

Skapitalizowana renta wyrównawcza za okres od 22 czerwca 2002 roku do 31 marca 2013 roku w wysokości zatem 162.008,13 zł. Z przyczyn szczegółowo omówionych powyżej, na podstawie art. 362 k.c., Sąd Okręgowy zmniejszył kwotę zasądzoną z tego tytułu o 50%, (162.008,13 zł : 2 = 81.004,00 zł). Odsetki od kwoty 81.004,00 zł zasądził na podstawie art. 481 k.c. i art. 455 k.c., uwzględniając że pismo powoda z dnia 18 marca 2013 roku ostatecznie precyzujące roszczenie o rentę wyrównawczą zostało nadane do pełnomocnika pozwanego w dniu 18 marca 2013 roku. Sąd Okręgowy uznał, że pismo to zostało doręczone pozwanemu w dniu 25 marca 2013 roku. Sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu pisma z dnia 18 marca 2013 roku, tj. od dnia 26 marca 2013 roku.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że w ten sam sposób została obliczona renta wyrównawcza za okres od 1 kwietnia 2013 roku. Zasądzona renta stanowi różnicę pomiędzy możliwymi do osiągnięcia przez powoda zarobkami (5.023,40 zł) a rentą otrzymywaną z ZUS (2.386 zł), tj. kwotę 2.637,40 zł pomniejszoną o 50% (2.637,40 zł: 2 = 1.318,70 zł).

Na podstawie art. 189 k.p.c. Sąd ustalił odpowiedzialność strony pozwanej za skutki wypadku z dnia 25 września 2001 roku mogące ujawnić się w przyszłości. W sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza bowiem jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1970 r., III PZP 34/69, OSNC 1970, nr 12, poz. 217). Sąd Okręgowy podkreślił, że jak wynika z opinii biegłych neurochirurga i ortopedy, istnieje ryzyko, że w przyszłości stan zdrowia powoda w związku obrażeniami doznanymi na skutek zdarzenia z dnia 25 września 2001 roku może ulec pogorszeniu. Zatem ze zdarzenia, w wyniku którego powód został poszkodowany, w przyszłości wyniknąć mogą dalsze roszczenia, których nie mógł on dochodzić w niniejszym procesie.

Sąd Okręgowy zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami, na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. wobec częściowego jedynie uwzględnienia roszczeń i obniżeniu świadczeń o 50% ze względu na przyczynienie się powoda do wypadku.

Apelację od tego wyroku złożył powód, zaskarżając wyrok częściowo, tj.:

-w punkcie I w części dotyczącej ustalenia przez Sąd Okręgowy daty, początkowej odsetek ustawowych od kwoty 200.000 zł, tj. daty 17 marca 2012r.

-w punkcie II w części dotyczącej ustalenia przez Sąd Okręgowy daty początkowej odsetek ustawowych od kwoty 68.494,45zł, tj. daty 26 marca 2013r.

-w punkcie III w części dotyczącej ustalenia przez Sąd Okręgowy daty początkowej odsetek ustawowych od kwoty 48.500 zł, tj. daty 17 marca 2012r.

-w punkcie VIII oddalającym w pozostałej części powództwo, tj. w części oddalającej powództwo z punktu 1) pozwu o zasądzenie zadośćuczynienia za krzywdę, ból, cierpienie oraz trwałe uszczerbek na zdrowiu w kwocie 150.000 zł (dochodzone pozwem 700.000 zł : 2 = 350.000 zł - zasądzone wyrokiem 200.000 zł) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 kwietnia 2004r. do dnia zapłaty, w części oddalającej powództwo z punktu 5) pozwu o zasądzenie renty wyrównawczej za okres od 22 czerwca 2002r. do 31 marca 2014r. w kwocie 19.886,07 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2014r. do dnia zapłaty, w części oddalającej powództwo z punktu 5) pozwu o zasądzenie renty wyrównawczej począwszy od 1 kwietnia 2013r. i na przyszłość w wysokości (dochodzona pozwem 4.164,97 zł/m. a po uwzględnieniu przyczynienia 2.082,48 zł - zasądzona wyrokiem w pkt. VI 1.318,70 zł/m) 763,78 zł na miesiąc.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

-naruszenie prawa materialnego (art. 445 § 1 K.c.) przez rażące zaniżenie wysokości przyznanego Powodowi zadośćuczynienia, zamiast żądanych 700.000 zł zasądzono jedynie 400.000 zł, a po uwzględnieniu przyczynienia w 50% w kwocie 200.000 zł, które zdaniem powoda nie zostało przyznane w odpowiedniej sumie, w stosunku do doznanej krzywdy, stałego bólu i uciążliwości, młodego wieku powoda, utrudnionego wykonywania roli ojca i męża, złych prognoz odnośnie dalszego leczenia;

-naruszenie prawa materialnego (art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c.) poprzez błędne przyjęcie, że doręczony stronie pozwanej pozew nie spełniał funkcji wezwania do zapłaty, a spełniało tę funkcję dopiero pismo z dnia 18 marca 2013r., choć w treści pozwu, bo w jego załącznikach precyzyjnie opisano zakres oraz podstawy wystąpienia o odszkodowanie w wysokości 132.787,80 zł z tytułu poniesionych przez powoda kosztów od dnia wypadku do 29 lutego 2004r., podstawy i wyliczenie utraconych przez powoda do dnia 22 czerwca 2002r. zarobków oraz podstawy i wysokość zadośćuczynienia;

-naruszenie prawa materialnego (art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c.) poprzez błędne przyjęcie, że odrzucenie pozwu skierowanego przeciwko (...) Zakładowi (...), a następnie uchylone oddalenie powództwa wobec pozwanej Spółki oraz powoływanie się przez pozwanego na wyłączenie odpowiedzialności na podstawie art. 435 § 1 k.c. uzasadniały przekonanie pozwanego o braku własnej odpowiedzialności wobec powoda, aż do daty prawomocności wyroku wstępnego w niniejszej sprawie. Przeciwno takiemu rozumowaniu świadczy okoliczność, że pozwany nawet po wyroku wstępnym nie poczuwał się do uznania i wypłacenia choćby bezspornych roszczeń;

-naruszenie prawa materialnego (art. 444 § 2 k.c.) przez rażąco zaniżone wyliczenie wysokości renty wyrównawczej na rzecz powoda, wynikające z pominięcia dowodu o wysokości potencjalnych zarobków powoda na stanowisku i w firmie powoda sprzed wypadku oraz błędnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że wyliczenia powoda oparte zostały na ośmioprocentowym wzroście zarobków w skali miesiąca, zamiast roku.

-sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału poprzez przyjęcie, że powód ustalił na potrzeby wyliczenia zarobków w latach 2003 - 2013 ośmioprocentowy wzrost zarobków w skali miesiąca, i dlatego

konieczne jest przejście na inny sposób waloryzacji potencjalnych zarobków, choć wcześniej w piśmie z dnia 18 marca 2013r. pełnomocnik powoda pisał o wzroście zarobków ok. 8% rocznie, a nie miesięcznie i nawet Sąd Okręgowy na str. 5 i 20 uzasadnienia wyroku również wspomina o 8% wzroście w skali roku.

Zgłaszając powyższe zarzuty powód wniósł o:

-zmianę wyroku w pkt I poprzez zasądzenie od „(...)„ Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (2) zadośćuczynienia za krzywdę, ból, cierpienie oraz trwały uszczerbek na zdrowiu w kwocie 350.000 zł zamiast 200.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia pozwu tj. 19 października 2014r. do dnia zapłaty, ponadto

-zmianę wyroku w pkt. II wyroku poprzez ustalenie, że od kwoty 68.494,45 zł odsetki ustawowe powinny być liczone od dnia wniesienia pozwu tj. 19 października 2004r. zamiast od dnia 26 marca 2013r.;

-zmianę wyroku w pkt III poprzez ustalenie, że od kwoty 48.500 zł odsetki ustawowe powinny być liczone od kwoty 4.500 zł od dnia 11 listopada 2004r. do dnia zapłaty, a następnie od kwot po 500 zł od 11 dnia każdego kolejnego miesiąca w okresie od grudnia 2004r. do marca 2012r., do dnia ich zapłaty;

-zmianę wyroku w pkt V poprzez zasądzenie od „(...)„ Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (2) skapitalizowanej renty wyrównawczej w kwocie 100.890,07 zł zamiast kwoty 81.004 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2013r. do dnia zapłaty;

-zmianę wyroku w pkt. VI poprzez zasądzenie od „(...)„ Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz J. D. (2) renty wyrównawczej w wysokości 2.082,48 zł miesięcznie zamiast renty w wysokości 1.318,70 zł miesięcznie w okresie od 1 kwietnia 2013r. i na przyszłość, płatną do dnia 10 każdego miesiąca za który renta jest wypłacana z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;

-zasądzenie od pozwanego na rzecz Powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

lub

- przekazanie sprawy do ponownego merytorycznego rozpoznania w uchylonym zakresie i pozostawienie sądowi I instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za obie instancje.

Na rozprawie apelacyjnej, wobec rozbieżności apelacji i pisma precyzującego apelację, pełnomocnik powoda wyjaśnił, że powód domaga się odsetek ustawowych od dnia 19 października 2004 r.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego. Jednocześnie pozwany podniósł wadliwość udzielonego w tej sprawie pełnomocnictwa przez pozwanego dla radcy prawnego K. M.. W konsekwencji pozwany wniósł o przekazanie sprawy sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wypada odnieść się do stanowiska pozwanego, który w postępowaniu apelacyjnym powoływał się na wadliwość udzielonego przez niego pełnomocnictwa. Uwzględnienie tego zarzutu prowadziłoby do nieważności postępowania, a tę sad odwoławczy ma obowiązek wzięcia pod uwagę także z urzędu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do przyjęcia, że pełnomocnictwo udzielone radcy prawnemu K. K. zostało udzielone wadliwie, tj. że dyrektor Oddziału (...) pozwanego nie miał uprawnienia do udzielania dalszych pełnomocnictw, bowiem przeczy temu sama treść pełnomocnictwa ogólnego, którego odpis w dnieje na k-526. Gdyby zaaprobować stanowisko pozwanego, to wówczas także wcześniejsze pełnomocnictwa (udzielone radcy prawnemu J. H.) także dotknięte byłyby zarzucaną nieprawidłowością (k- 133, 134). Wskazać należy, że z zalegających w sprawie dokumentów wynika, że Dyrektor R. C. oraz dwaj jego zastępcy- A. W. i K. U. upoważnieni byli, dwie z tych osób działając łącznie m.in. do udzielania pełnomocnictw procesowych w sprawach związanych z działalnością (...) Zakładu

(...) (punkt 8 pełnomocnictwa ogólnego). Z treści tego pełnomocnictwa nie wynikają żadne wyłączenia, np. w zakresie spraw z deliktów itp.(k- 526). Pełnomocnictwo udzielone zostało radcy prawnemu K. M. zgodnie z jego treścią przez osoby upoważnione, mające z kolei umocowanie od osób uprawnionych do reprezentacji pozwanego (k-535 KRS). Natomiast ze złożonej uprzednio uchwały Nr (...) (k-141) wynika, że Zarząd pozwanej włączył z dniem 01 marca 2005 r. dotychczasowy (...) Zakład (...) w W., z którego działalnością związany był wypadek powoda, w strukturę organizacyjną (...) Zakładu (...) w Ł.. Powyższe przesądza, że pełnomocnictwo w tej sprawie udzielone przez pozwanego nie było wadliwe i nie zachodzi brak należytego umocowania pełnomocnika pozwanego, a w konsekwencji brak jest podstaw do uchylenia wyroku z powodu nieważności postępowania.

Odnosząc się do apelacji powoda, wskazać należy, że była ona uzasadniona w części, tj. w tej części, w której powód wskazywał, że przyznane zadośćuczynienie jest rażąco zaniżone. W pozostałym zakresie apelacja była nieuzasadniona.

Dokonanie wykładni prawa materialnego może być właściwie ocenione jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Powyższe rodzi konieczność rozpoznania w pierwszym rzędzie zarzutów naruszenia prawa procesowego zmierzających zakwestionowania stanu faktycznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 07 marca 1997r. II CKN 18/97, OSNC 1997/8/112).

Wskazać więc trzeba, że w tej sprawie powód nie zgłosił zarzutów wadliwej oceny dowodów, tj. naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a jedynym ustaleniem faktycznym kwestionowanym przez powoda jest, jak wskazuje skarżący, wadliwe przyjęcie, że wyliczenia powoda w zakresie renty wyrównawczej oparte były o założenie, że wynagrodzenie powoda wzrastałoby o 8% miesięcznie, gdy tymczasem powód twierdził i tak wyliczył swoje roszczenie z tego tytułu, że jego wynagrodzenie rosłoby o 8% rocznie. Zarzut ten jest zupełnie nieuzasadniony, bowiem sam skarżący zauważa, że w innych fragmentach uzasadnienia odnosi się do rocznego wzrostu wynagrodzenia powoda i w konsekwencji należy uznać, że wskazanie w dwóch następujących po sobie fragmentach uzasadnienia 8% miesięcznego wzrostu wynagrodzenia powoda jest zwykłą omyłką, bowiem co innego wynika z całego wyводу Sądu Okręgowego. Jest zresztą oczywiste, że względu na ogólną wiedzę matematyczną, że wzrost wynagrodzenia powoda w okresie 10 lat o 8% w każdym miesiącu nie mógłby doprowadzić powoda do wniosku, że jego wynagrodzenie u pracodawcy, u którego był zatrudniony w dacie wypadku, w kwietniu 2013 r. wynosiłoby 6550,97 zł netto, bowiem taką wysokość osiągnęłoby po niespełna roku od daty wypadku.

Omyłkowe wskazanie na miesięczny zakładany przez powoda wzrost wynagrodzenia nie miało wpływu na treść orzeczenia. Sąd Okręgowy nie odnosił miernika obiektywnego, który zastosował do obliczenia możliwego do osiągnięcia przez powoda wynagrodzenia w województwie (...), do wzrostu wynagrodzenia powoda o 8% miesięcznie, a rocznie. Zastosowaną metodę, Sąd Okręgowy przekonująco uzasadnił. Wskazać nadto należy, że rolą powoda było udowodnienie wysokości dochodzonego roszczenia w zakresie renty wyrównawczej, zaś zaoferowany materiał dowodowy nie dawał podstaw do uznania, że w rzeczywistości wynagrodzenie powoda rosłoby w zakładany przez powoda sposób. Nie może ująć uwadze, że podane przez pracodawcę powoda wynagrodzenie dotyczy stanowiska projektanta, gdy przed wypadkiem powód pracował jako asystent projektanta, a niedługo przed wypadkiem, więc po dwóch latach pracy, awansował na stanowisko starszego asystenta. W sprawie nie ma danych, jakie szczeble kariery i w jakim okresie czasu mógłby powód osiągnąć u tego pracodawcy, a także jak kształtowałyby się hipotetyczne zarobki powoda w poszczególnych okresach i na poszczególnych szczeblach awansu zawodowego. Nie można także tracić z pola widzenia faktów powszechnie znanych, tj. że w okresie 10 lat od wypadku na rynku pracy zaszły zmiany, były wahania stopy bezrobocia, miał miejsce kryzys gospodarczy od około 2007 r., co wpływało także na stabilność zatrudnienia oraz wysokość zarobków. Prawidłowo zatem Sąd Okręgowy uznał, że założenia powoda były zbyt optymistyczne. Zresztą zasadniczo powód nie kwestionuje tych ustaleń i oceny Sądu pierwszej instancji, bowiem kwestionuje jedynie omyłkowe wskazanie 8% wzrostu wynagrodzenia miesięcznie.

Z powyższych przyczyn apelacja w zakresie renty wyrównawczej, poprzez kwestionowanie przyjętych przez Sąd Okręgowy podstaw do ustalenia utraconych zarobków okazała się nieskuteczna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, więc nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania.

Gdy chodzi o zarzut naruszenia prawa materialnego- art. 445 § 1 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda rażąco zaniżonej kwoty zadośćuczynienia, to zarzut ten jest częściowo uzasadniony. Chociaż w tym zakresie powód nie kwestionuje ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy i ustalenia te należy uznać za trafne, to jednak, zdaniem Sądu Apelacyjnego, ocena prawna roszczenia powoda dokonana przez Sąd Okręgowy, była częściowo chybiona.

Wskazać należy, że Sąd orzekający w danej sprawie co do wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę posiada dużą swobodę w tym zakresie (wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 1998 r. II CKN 756/97, Lex nr 786545). Jedynie rażąca dysproporcja świadczeń albo pominięcie przy orzekaniu o zadośćuczynieniu istotnych okoliczności, które powinny być uwzględnione przez sąd jako wpływające na wysokość zadośćuczynienia przy założeniu, że musi ono spełniać funkcję kompensacyjną, ale nie może być jednocześnie źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia się osoby pokrzywdzonej, uprawniają do ingerencji w zasądzone zadośćuczynienie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 07 marca 2014r. I ACa 1273/12, Lex nr 1441577).

Wyważenie odpowiedniej kwoty, w relacji do okoliczności sprawy, należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. Zarzut niewłaściwego określenia wysokości zadośćuczynienia mógłby być uwzględniony tylko wtedy, gdyby nie zostały wzięte pod uwagę wszystkie istotne kryteria, wpływające na tę postać kompensaty, bądź też gdyby sąd uczynił jedno z wielu kryteriów, decydujących o wysokości zadośćuczynienia, elementem dominującym. (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 stycznia 2000 r. III CKN 536/98- Lex 6942276, ten sam Sąd w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 kwietnia 2002 r. II CKN 605/00- Lex 484718 i w wyroku z dnia 26 września 2002 r. III CKN 1037/00 Lex 56905). Wynika z tego, że określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia stanowi istotne uprawnienie sądu meriti i w tym zakresie dysponuje on swobodą decyzyjną. Nie oznacza to jednak dowolności w określaniu należnego zadośćuczynienia, a przyznanie go przez sąd w wysokości nieodpowiedniej do wszystkich okoliczności, stanowiących podstawę jego ustalenia (zbyt wysokiej lub zbyt niskiej) narusza art. 445 § 1 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2002 r. II CKN 605/2000 LexPolonica nr 405151 oraz z dnia 27 lutego 2004 r. V CK 282/2003 LexPolonica nr 1631468).

Przy ocenie wysokości zadośćuczynienia w przypadku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia należy uwzględniać czynniki obiektywne w postaci czasu trwania oraz stopnia intensywności cierpień fizycznych i psychicznych, nieodwracalności skutków urazu (kalectwo, oszpecenie), szans na przyszłość, wieku poszkodowanego, a także czynniki subiektywne, jak poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową itp. (por. uchwałę Pełnego Składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1973 r. III CZP 37/73 OSNCP 1974/9 poz. 145 oraz wyrok z dnia 30 stycznia 2004 r. I CK 131/2003 OSNC 2005/2 poz. 40).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, pomimo uwzględnienia w przeważającej części prawidłowych kryteriów mających wpływ na wysokość zadośćuczynienia, jednak zbyt małą wagę Sąd Okręgowy przydał funkcji kompensacyjnej zadośćuczynienia oraz nie uwzględnił w dostatecznym stopniu, że ma ono charakter jednorazowy. W konsekwencji doprowadziło to Sąd pierwszej instancji do wadliwej oceny, że w okolicznościach tej sprawy adekwatną do doznanej przez powoda krzywdy będzie kwota 400 000 zł. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, odpowiednią kwotą do doznanych przez powoda cierpień wskutek wypadku jest kwota 600 000 zł. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny uwzględnił w części apelację, biorąc pod uwagę ustalony stopień przyczynienia się powoda do wypadku, zasądzając na rzecz powoda dalszą kwotę 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Dalej idąca apelacja (żądanie zasądzenia nadto jeszcze kwoty 50 000 zł) podlegała oddaleniu.

Nieuzasadnione było żądanie w zakresie odsetek ustawowych od poszczególnych roszczeń. Wskazać trzeba, że o dacie, od której należą się odsetki od zasądzonego zadośćuczynienia czy odszkodowania decydują w sposób istotny okoliczności danej sprawy. Orzecznictwo w tym zakresie jest bardzo bogate i wskazuje, np. przy zadośćuczynieniu na możliwość zasądzenia odsetek od takiej należności, zarówno od dnia liczonego po dniu wezwania do zapłaty,

od daty, w której zostały wyjaśnione istotne dla ustalenia zasady odpowiedzialności pozwanego i wysokości zadośćuczynienia bądź od daty wyrokowania, przy czym to ostatnie stanowisko jeszcze kilka lat temu było dominujące w orzecznictwie. Innymi słowy oceny, czy dłużnik pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia nie można dokonywać w całkowitym oderwaniu od okoliczności faktycznych sprawy. Przyjęcie stanu opóźnienia jest, zdaniem Sądu Apelacyjnego możliwe, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia pieniężnego określonego co do wysokości oraz w sytuacji, gdy jego odpowiedzialność nie rodzi wątpliwości. W tym kontekście ocena prawna Sądu Okręgowego zasługuje na akceptację- w zakresie roszczenia o zadośćuczynienie oraz z tytułu renty na zwiększone potrzeby, prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął, że odsetki należą się od uprawomocnienia się wyroku wstępnego i trafnie to uzasadnił, bowiem w istocie pozwany, który kwestionował zasadę swej odpowiedzialności miał usprawiedliwione podstawy do zajmowania takiego stanowiska w świetle wyników postępowania prokuratorskiego oraz opinii biegłego. Dopiero postępowanie zakończone wyrokiem wstępnym przesądziło odpowiedzialność pozwanego. Wobec czego w tej dacie pozwany powinien spełnić świadczenia z tych tytułów.

W pozostałym zakresie, argumentacja Sądu Okręgowego również była trafna. Wprawdzie powód trafnie wskazał, że zasadniczo pozew może zastąpić wezwanie do zapłaty, tym niemniej, jak wskazano wyżej znaczenie mają okoliczności danej sprawy. W zakresie więc odszkodowania podnieść należy, że, aby przypisać dłużnikowi opóźnienie w spełnieniu świadczenia to wezwanie do zapłaty odszkodowania winno być tak sprecyzowane, aby dłużnik mógł zweryfikować zarówno zasadność, jak wysokość dochodzonego roszczenia. W tej sprawie pozew nie zawierał na tyle szczegółowego stanowiska powoda i dokładnej specyfikacji roszczeń odszkodowawczych, aby można było uznać, że było to prawidłowe wezwanie do zapłaty. Wbrew stanowisku powoda wśród załączników także nie było wszystkich dokumentów potwierdzających poniesienie żądanych przez powoda kwot. Dowody te zostały dołączone do pism z marca 2013 r. oraz w pismach tych znalazło się uszczegółowienie dochodzonych kwot, w tym niektóre roszczenia pojawiły się w tych zestawieniach po raz pierwszy. W związku z powyższym domaganie się odsetek od roszczeń sprecyzowanych lub zgłoszonych w marcu 2013 r. za wcześniejszy okres (od wniesienia pozwu) jest nieuzasadnione.

Apelacja w zakresie odsetek podlegała zatem oddaleniu w całości.

Jednocześnie w związku ze zmianą orzeczenia w części dotyczącej zadośćuczynienia poprzez zasądzenie dalszej kwoty 100 000 zł zaszła konieczność zmiany orzeczenia co do odsetek za okres od 1 stycznia 2016 r. Sąd Apelacyjny musiał bowiem uwzględnić zmianę ustawowej regulacji odsetek za opóźnienie. W świetle ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy –Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1830), obok odsetek ustawowych w rozumieniu art. 359 § 2 k.c., w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych, wyodrębniono odsetki ustawowe za opóźnienie, które w myśl art. 481 § 2 k.c. są równe sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. W sprawie niniejszej zasądzone odsetki od należności głównej mają charakter odsetek za opóźnienie, wobec czego zgodnie z art. 56 w/w ustawy nowelizacyjnej do odsetek należnych za okres kończący się przed wejściem w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, toteż odsetki należą się do 31 grudnia 2015 r. w wysokości określonej w dotychczasowych przepisach wykonawczych, zaś po tej dacie –od wejścia w życie ustawy nowelizującej –do dnia zapłaty należą się powodowi odsetki w wysokości określonej w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 481 § 2 (4) k.c. (MP z 2016 r., poz.47).

Z tych wszystkich przyczyn Sąd Apelacyjny uwzględniając w części apelację powoda zmienił zaskarżony wyrok częściowo w punkcie ósmym na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., a w pozostałej części apelację powoda oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c. W tym zakresie Sąd miał na uwadze, że powód wygrał w postępowaniu apelacyjnym w 21%, a w pozostałym zakresie uległ pozwanemu (79%). W tych proporcjach rozliczone zostały zatem koszty zastępstwa procesowego obu stron oraz opłata od apelacji.

Zuzanna Adamczyk Beata Byszewska Katarzyna Polańska-Farion